

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет техногенно-екологічної безпеки

(назва факультету/підрозділу)

Кафедра прикладної механіки

та технологій захисту навколишнього середовища

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи патентознавства

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова професійна

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

заочна форма набуття освіти

за освітньо-професійною програмою «Техногенно-екологічна безпека»

назва освітньої програми

підготовки магістра

найменування освітнього ступеня

у галузі знань 18 «Виробництво та технології»

код та найменування галузі знань

за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища»

код та найменування спеціальності

Рекомендовано кафедрою прикладної механіки та технологій захисту навколишнього середовища на 2022-2023 навчальний рік.

Протокол від «30» серпня 2022 року

№ 12

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Основи патентознавства»

2022 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни. Для підготовки здобувачів вищої освіти за другим рівнем вищої освіти в галузі знань 18 «Виробництво та технології» за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра «Техногенно-екологічна безпека» та покликана забезпечити теоретичну й практичну основи та усіляко сприяти формуванню у майбутнього фахівця з техногенно-екологічної безпеки системи теоретичних знань і практичних навичок у вказаній сфері професійної діяльності.

Патентологія, зокрема патентознавство, це частина науки про інтелектуальну власність, а саме - сукупність правових, технічних, економічних, адміністративних, історичних знань пов'язаних з однією з підгруп промислової власності - об'єктами патентного права, їх особливостями, порядком набуття прав на ці об'єкти, їх правовою охороною, інформаційним пошуком, використанням і комерціалізацією, захистом прав інтелектуальної власності на такі об'єкти, а також систему органів, що здійснюють правову охорону та захист об'єктів патентного права та їх повноваження, способи їх роботи.

У **першому модулі** – *«Патентні дослідження»* – розглядаються: зміст поняття інтелектуальної власності, його історії, суб'єкту та об'єктів – винаходів, патентів, промислових зразків, знаків, наукових відкриттів тощо, аспекти діяльності патентного повіреного, поняття промислової власності. Також у модулі розкриваються поняття авторського та суміжних прав і процедури оформлення документації на його об'єкти. Більш докладно розглянуто питання правової охорони промислових зразків на прикладі таких його об'єктів, як макет і малюнок, процедур оформлення й експертизи заявок та реєстрації патенту.

Окремо розглянуто поняття та номенклатуру знаків для товарів та послуг (торгівельних марок), фірмових найменувань, попереджувального маркування, аспекти процедур оформлення, експертизи захисту такого права у адміністративному змішаному або судовому порядку. Розкрито сутність понять патентної інформації та досліджень (патентного пошуку) та звіту, понять аналогу та прототипу, поняття патентної документації, структура та функції Державної системи патентної інформації та патентних фондів, розглянуто зміст ДСТУ 3575-97.

У **другому модулі** – *«Патентне законодавство та документація»* – розглядаються питання: процедури оформлення документації на винахід та корисну модель, розкрито зміст поняття формули винаходу для різних об'єктів, структуру опису винаходу, вимоги до ілюстративного матеріалу та реферату. Розглянуто зміст поняття «ноу-хау», понять технології та алгоритму, технічної пропозиції до ноу-хау, аспекти процедури реєстрації та реалізації ноу-хау та нотаріальної чинності й поняття опціону, продажу ноу-хау. Далі у модулі розглянуто питання оформлення заявки, реєстрації та охорони раціоналізаторських пропозицій. Викладено основи аналізу законодавчої бази України у сфері інтелектуальної власності, правової

охорони такого права, поняття недобросовісної конкуренції, окремо виділено об'єкти, які не можуть одержати правову охорону. Піддано аналізу зміст Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». Нарешті, розглянуто основні аспекти міжнародного співробітництва в області інтелектуальної власності та міжнародної охорони промислової власності, зміст Паризької конвенції про охорону промислової власності, основні аспекти процедури патентування винаходу в іноземних державах. Викладено інформацію щодо структури та діяльності Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).

Інформація про науково-педагогічних працівників

Загальна інформація	Бабакін Вадим Миколайович, викладач кафедри прикладної механіки та технологій захисту навколишнього середовища факультету техногенно-екологічної безпеки, доктор юридичних наук, доцент
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 606. Робочий номер телефону – 707-34-07.
E-mail	Vadon7373@gmail.com
Наукові інтереси	<ul style="list-style-type: none"> – сучасні форми організації наукової діяльності; – хімічні технології у екологічній безпеці; – правові аспекти технологій захисту навколишнього середовища; – захист права інтелектуальної власності; – інформаційне забезпечення наукових досліджень; – побудова технологій захисту довкілля; – оцінювання чинників забруднення компонентів довкілля.
Професійні здібності	<ul style="list-style-type: none"> – навички аналізу науково-технічної, довідникової, нормативної та юридичної літератури; – навички аналітичних (розрахунки та моделювання) наукових досліджень; – навички експериментальних наукових досліджень; – навички апробації, публікації та впровадження результатів наукових досліджень; – навички розробки навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів; – навички захисту права інтелектуальної власності на результати наукових досліджень; – навички організації наукових досліджень.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	<p>Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=AGmUP4EAAAAJ</p> <p>Профіль у ORCID: https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-7157-0241</p> <p><i>Заплановано</i></p> <p>1) Передумови побудови комплексної технології захисту атмосферного повітря при роботі поршневого двигунів внутрішнього згорання [Текст] / О.М. Кондратенко,</p>

В.М. Бабакін, В.А. Краснов, В.М. Семикін // Екологічна безпека: проблеми і шляхи вирішення: зб. наук. статей XVIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 15–16 вересня 2022 р.) / – Х.: УКРНДІЕП, 2022. – С. 191–198.

2) Аналіз відомих формул перерахунку показників димності відпрацьованих газів дизельних двигунів як чинника екологічної небезпеки [Текст] / О.М. Кондратенко, В.М. Бабакін, О.О. Литвиненко, О.С. Рижченко, В.А. Краснов // Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Метрологічні аспекти прийняття рішень в умовах роботи на техногенно небезпечних об'єктах»: збірник матеріалів (4 листопада 2022 р., ХНАДУ, Харків). – Х.: ХНАДУ, 2022.

3) Prerequisites for the development of a complex technology for atmospheric air protection during the operation of power plant with reciprocating internal combustion engine with high level of moral and physical wear [Text] / О.М. Kondratenko, V.M. Babakin, V.A. Krasnov, V.M. Semykin // Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми техногенно-екологічної безпеки в сфері цивільного захисту»: збірник матеріалів (08–09 грудня 2022 р., НУЦЗУ, Харків). – Х.: НУЦЗУ, 2022.

4) Comparative study of known formulas for the conversion of opacity indicators of exhaust gas of diesel engines as an environmental hazard factor [Text] / О.М. Kondratenko, V.M. Babakin, О.О. Lytvynenko, О.S. Ryzhchenko, V.A. Krasnov // Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми техногенно-екологічної безпеки в сфері цивільного захисту»: збірник матеріалів (08–09 грудня 2022 р., НУЦЗУ, Харків). – Х.: НУЦЗУ, 2022.

5) Актуальність розробки технології захисту атмосферного повітря від впливу енергоустановок з поршневим ДВЗ на основі рідинного фільтру твердих частинок [Текст] / О.М. Кондратенко, В.М. Бабакін, В.А. Краснов, В.М. Семикін // III Міжнародна науково-практична конференція «Екологія. Довкілля. Енергозбереження» збірник матеріалів (01–02 грудня 2022 р., НУ «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка», Полтава). – Полтава: НУ «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка», 2022.

6) Врахування сукупного викиду теплової енергії та парів моторного палива у критеріальному оцінюванні рівня екологічної безпеки експлуатації поршневих ДВЗ [Текст] / О.М. Кондратенко, В.М. Бабакін, В.А. Краснов,

	<p>Т.Р. Поліщук, Н.Д. Касьонкіна, М.О. Шпотя // XXX Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я. MicroCAD-2022»: збірник тез доповідей (12–14 жовтня 2022 р., НТУ «ХПІ», Харків). – Х.: НТУ «ХПІ», 2022.</p> <p>7) Врахування еталонних значень комплексного паливно-екологічного критерію та коефіцієнту вагомості витрати палива як складових функції бажаності при критеріальному оцінюванні рівня екологічної безпеки процесу експлуатації автотранспортних засобів [Текст] / О.М. Кондратенко, В.М. Бабакін, В.А. Краснов, Т.Р. Поліщук, Н.Д. Касьонкіна, М.О. Шпотя // XXX Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я. MicroCAD-2022»: збірник тез доповідей (12–14 жовтня 2022 р., НТУ «ХПІ», Харків). – Х.: НТУ «ХПІ», 2022.</p> <p>8) Expediency of studies of the concerning the development of environmental protection technology against the complex physical and chemical influence of reciprocating ICE with different degrees of wear [Text] / V.A. Krasnov, O.M. Kondratenko, V.M. Babakin // IX Міжнародна науково-методична конференція Міжнародна наукова конференція EAS «Безпека людини у сучасних умовах» (01–02 грудня 2022 р., НТУ «ХПІ», Харків). – Х.: НТУ «ХПІ», 2022.</p>
--	---

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться впродовж семестру у час та в кабінеті (аудиторії) за розкладом консультацій або у форматі відеоконференції у системі Zoom (посилання надається викладачем окремо). В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: ознайомлення студентів з сучасним станом патентознавства, патентним законом, законом про авторське право і суміжні права, об'єктах винаходів, складанням заявки на винахід, з пошуком патентної документації та видами патентного пошуку. Надбання студентом знань у системі індивідуальної власності у винахідницькій і патентно–ліцензійній діяльності, міжнародного співробітництва в області інтелектуальної власності, системи патентної інформації та отримання навичок роботи з патентною документацією, нормативно–правовими актами в оформленні матеріалів заявки на об'єкт промислової власності (винахід,

корисну модель, промисловий зразок, знак для товарів і послуг).

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	заочна
Статус дисципліни	обов'язкова професійна
Рік підготовки	1-й
Семестр	1-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	120
- лекції (годин)	10
- практичні заняття (годин)	2
- семінарські заняття (годин)	–
- лабораторні заняття (годин)	–
- курсовий проект (робота) (годин)	–
- інші види занять (годин)	–
- самостійна робота (годин)	108
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	–
- підсумковий контроль	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Раніше мають бути вивчені дисципліни за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра за спеціальністю «Технології захисту навколишнього середовища».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Техногенно-екологічна безпека» вивчення навчальної дисципліни ОК 7 «Основи патентознавства» повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПР
Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, зокрема, для презентації результатів досліджень та інновацій	ПР 02
Ефективно працювати у команді та міжнародному колективі, мати лідерські навички.	ПР 05

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, СК

Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ЗК 02
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК 04
Здатність розробляти проекти та управляти ними.	ЗК 06

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Патентні дослідження

Тема 1.1.Інтелектуальна власність.

Поняття інтелектуальної власності: виникнення, становлення і розвиток. Право інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Об'єкти інтелектуальної власності. Представники у справах інтелектуальної власності (патентні повірені). Промислова власність. Умови надання правової охорони об'єктам промислової власності.

Тема 1.2.Авторське право.

Суб'єктивне авторське право, його зміст і межі. Об'єкти авторського права. Суміжні права. Оформлення заявки на державну реєстрацію прав автора.

Тема 1.3. Промислові зразки, їх правова охорона.

Загальні положення про промисловий зразок. Його правова охорона. Оформлення промислового зразка. Експертиза заявки і реєстрація патенту

Тема 1.4. Знаки для товарів та послуг (товарний знак).

Захист права на фірмові найменування та знаки. Оформлення знаку для товарів і послуг

Тема 1.5. Патентна інформація та дослідження.

Пошук патентної інформації. Патентна документація. Зміст і порядок патентних досліджень за ДСТУ 3575–97.

МОДУЛЬ 2. Патентне законодавство та документація

Тема 2.1. Оформлення винаходу (корисної моделі).

Визначення об'єкта винаходу і ознак технічного рішення. Перелік матеріалів при подачі заявки на винахід. Формула винаходу. Опис винаходу.

Ілюстративні матеріали. Реферат.

Тема 2.2. Поняття про «ноу–хау».

Основні положення по «ноу–хау». Оформлення опису «ноу–хау».

Реєстрація «ноу–хау». Реалізація «ноу–хау»

Тема 2.3. Раціоналізаторські пропозиції. Їх охорона.

Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції.

Оформлення раціоналізаторської пропозиції.

Тема 2.4. Законодавча база України у сфері інтелектуальної власності.

Законодавча база України. Спільні та відмінні ознаки авторського і патентного права. Захист права інтелектуальної власності. Виявлення порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти промислової власності. Органи, до яких слід звертатися в разі

виявлення порушника прав на об'єкт права інтелектуальної власності. Об'єкти, які не можуть одержати правову охорону.

Тема 2.5. Закони України про охорону прав.

Статті Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». Статті Закону України «Про охорону прав на знаки товарів та послуг». Статті Закону України «Про охорону прав на промислові зразки». Права власника охоронного документа в разі виявлення порушення його прав.

Тема 2.6. Міжнародне співробітництво в області інтелектуальної власності.

Міжнародна система права інтелектуальної власності. Міжнародна охорона промислової власності. Патентування винаходу в іноземних державах. Патентування винаходу в іноземних державах за процедурою договору про патентну кооперацію. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Паризька конвенція про охорону промислової власності (Паризька конвенція).

Модульна контрольна робота «Організація патентних досліджень».

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
1-й рік, 1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1.	10	1	0	0	9	0
Тема 1.2.	8	1	0	0	7	0
Тема 1.3.	9	1	2	0	6	0
Тема 1.4.	9	1	0	0	8	0
Тема 1.5.	9	0	0	0	9	0
Разом за модулем 1	45	4	2	0	39	0
Модуль 2						
Тема 2.1.	10	1	0	0	9	0
Тема 2.2.	8	1	0	0	7	0
Тема 2.3.	10	1	0	0	9	0
Тема 2.4.	9	1	0	0	8	0
Тема 2.5.	9	1	0	0	8	0
Тема 2.6.	9	1	0	0	8	0
Модульна контрольна робота № 2	20	0	0	0	0	20

Разом за модулем 2	75	6	0	0	49	20
Разом	120	10	2	0	88	20

Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Об'єкти інтелектуальної власності.	2
	Разом	2

Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Відповідно до робочого навчального плану передбачено особливий вид індивідуального завдання – виконання модульної контрольної роботи на тему «Організація патентних досліджень».

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- усне, письмове опитування на практичному занятті;
- виконання та захист модульних контрольних робіт.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно

0–34	F	
------	---	--

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через виконання самостійної письмової роботи та перевіряється під час проведення передекзаменаційної консультації.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через виконання самостійної письмової роботи та перевіряється під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля. Захист модульної контрольної роботи проводиться під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля у вигляді тестового контролю у форматі OpenTest.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

1-й курс, 1-й семестр

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	Лекції	2	0	0
	Практичні заняття*	1	5	5
Разом за модуль 1				5
Модуль 2	Лекції	3	0	0
	Модульна контрольна робота*	1	95	95
Разом за модуль 2				95
Разом за поточний контроль				100
II. Індивідуальні завдання				–
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

*Пояснення:** види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та

набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформлений звіт;

3-4 бали – завдання виконане частково та/або у звіті допущені значні граматичні чи стилістичні помилки.

1-2 бали – завдання виконане на початковому рівні.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через виконання самостійної письмової роботи та перевіряється під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля.

Модульна контрольна робота передбачає здійснення здобувачами вищої освіти патентного пошуку за темою дослідження та підготовку формули на основі порівняння знайдених аналогів та прототипів.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної контрольної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

20 балів – вірно виконані всі завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

10-19 балів – вірно виконані всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

1-10 балів – завдання виконані частково;

0 балів – робота відсутня.

Перелік завдань для виконання модульної контрольної роботи

1. Обрати підприємство-джерело негативного впливу на НПС.
2. Виділити у складі підприємства структурний підрозділ, що чинить особливо небезпечний вплив на один із компонентів НПС: літосфери, гідросфери, атмосфери.
3. Отримати інформацію про кількісний, якісний склад факторів негативного впливу на НПС з боку виділеного структурного підрозділу обраного підприємства.
4. Побудувати схему системи очищення стічних вод або газових викидів чи поведження з відходами, що реалізує запропоновану технологію захисту навколишнього середовища, визначити в ній вертикальні та горизонтальні зв'язки між виконавчими пристроями.
5. Обрати один з виконавчих пристроїв технології та розглянути варіанти його конструкції з числа відомих.

6. Здійснити патентний пошук за темою конструктивних особливостей чи принципу роботи обраного для дослідження виконавчого пристрою за останні 5 років.

7. Зі знайдених патентів виокремити основні пропонувані до захисту прав інтелектуальної власності ідеї та порівняти їх між собою. Та на основі власних міркувань та загально-технічної ерудиції обґрунтувати вибір найкращої з розглянутих конструкцій.

8. Запропонувати нові або вдосконалені технічні рішення щодо обраної конструкції та підготувати формулу винаходу.

Захист модульної контрольної роботи проводиться у форматі електронного тестування у системі OpenTest2.

Кожен варіант тестового контролю для захисту модульної контрольної роботи складається з 25 питань, сформованих у тестовій формі. Відповіді надаються шляхом вибору правильної відповіді (відповідей) серед наданих системою проведення тестування варіантів.

Критерії оцінювання знань ЗВО при виконанні тестового контролю (оцінюється в діапазоні від 0 до 75 балів):

оцінка M у балах розраховується за формулою

$$M = N / K \times L, \text{ балів,}$$

де $N = [0 \dots K]$ – кількість правильних відповідей у тесті, шт.; $K = 25$ – кількість питань у тесті, шт.; $L = 75$ – кількість балів зі 100-бальної оцінки, відведених на 1 тестування.

Перелік теоретичних питань для підготовки до захисту модульної контрольної роботи:

1. Поняття інтелектуальної власності. Особливості права інтелектуальної власності.
2. Основні засади майнового та немайнового права.
3. Суб'єкти права інтелектуальної власності та їх категорії.
4. Об'єкти інтелектуальної власності. Поняття «винахід», «патент», «промисловий зразок», «знаки».
5. Представники у справах інтелектуальної власності (патентні повірені).
6. Поняття промислової власності. Об'єкти права промислової власності.
7. Умови надання правової охорони об'єктам промислової власності.
8. Авторське право. Завдання та сфера застосування авторського права. Заходи, що приймаються для забезпечення захисту прав.
9. Майнові та особисті немайнові права інтелектуальної власності.

10. Суб'єктивне авторське право, його зміст і межі.
11. Право автора на недоторканність твору. Право на обнародування твору.
12. Об'єкти авторського права.
13. Суміжні авторські права. Об'єкти суміжних авторських прав.
14. Умови, за яких результати творчої діяльності можуть одержати правову охорону. Умови, за яких охороняються права виконавців.
15. Суб'єкти суміжних авторських прав.
16. Поняття «промисловий зразок» та його об'єкт.
17. Об'єкти, які не можуть одержати правову охорону на промисловий зразок. Умови, за яких промислового зразку можуть надати правову охорону.
18. Оформлення промислового зразка. Поняття «макет», «малюнок». Перелік документів, які містить заявка. Структура опису документу.
19. Поняття «знак для товарів і послуг (товарний знак)». Види знаків для товарів і послуг.
20. Позначення, що не можуть бути визнані як знаки для товарів і послуг.
21. Функції, які виконують товарні знаки.
22. Захист права на фірмові найменування та знаки.
23. Поняття «патентний пошук». Види патентного пошуку. Системи пошуку. Засоби реалізації пошукових систем.
24. Поняття «аналог» та «прототип».
25. Джерела інформації для патентних досліджень.
26. Поняття «патентна документація». Основні види патентної документації. Державна система патентної інформації. Патентні фонди.
27. Зміст і порядок патентних досліджень за ДСТУ 3575–97 «Патентні дослідження. Основні положення і порядок проведення». Поняття «патентні дослідження».
28. Мета патентних досліджень. Вхідний документ та порядок проведення патентних досліджень.
29. Структурні елементи звіту про патентні дослідження.
30. Визначення об'єкта винаходу і ознак технічного рішення.
31. Перелік матеріалів при подачі заявки на винахід.
32. Поняття «формула винаходу». Призначення формули винаходу. Склад формули винаходу для пристрою, способу, речовини.
33. Особливості формули винаходу на пристрій. Особливості формули винаходу на спосіб.
34. Особливості формули винаходу на речовину.

35. Особливості формули винаходу на штам мікроорганізму, культури клітин рослин або тварин.
36. Опис винаходу та його структура.
37. Поняття про «ноу-хау». Основні положення та основна мета «ноухау».
38. Матеріальна та нематеріальна форма «ноу-хау». Ознаки, якими має володіти технічна пропозиція, щоб вважатися «ноу-хау».
39. Особливості оформлення опису «ноу-хау».
40. Особливості реєстрації «ноу-хау». Поняття «нотаріальна чинність».
41. Особливості та мета реалізації «ноу-хау».
42. Поняття та ознаки раціоналізаторської пропозиції. Критерії, яким має відповідати пропозиція, щоб була визнана раціоналізаторською.
43. Ознаки раціоналізаторської пропозиції.
44. Поняття технічного (технологічного) рішення. Поняття місцевої (локальної) новизна. Поняття корисності.
45. Об'єкти, які не вважаються раціоналізаторською пропозицією.
46. Законодавча база України у сфері інтелектуальної власності.
47. Спільні та відмінні ознаки авторського і патентного права.
48. Захист права інтелектуальної власності. Суть та мета правової охорони інтелектуальної власності.
49. Статті Кримінального кодексу України присвячені захисту права інтелектуальної власності.
50. Стаття 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».
51. Виявлення порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти промислової власності.
52. Органи, до яких слід звертатися в разі виявлення порушника прав на об'єкт права інтелектуальної власності.
53. Об'єкти, які не можуть одержати правову охорону у сфері інтелектуальної власності.
54. Стаття 28 «Права, що впливають з патенту» Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».
55. Стаття 29 «Обов'язки, що впливають з патенту» Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».
56. Стаття 31 «Дії, що визначаються порушенням прав» Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі».
57. Стаття 16 «Права, що впливають із свідоцтва» Закону України «Про охорону прав на знаки товарів та послуг».

58. Стаття 17 «Обов'язки, що впливають із свідоцтва» Закону України «Про охорону прав на знаки товарів та послуг»

59. Стаття 20 «Права, що впливають з патенту» Закону України «Про охорону прав на промислові зразки».

60. Стаття 22 «Дії, які не визнаються порушенням прав» Закону України «Про охорону прав на промислові зразки».

61. Стаття 23 «Обов'язки, що впливають з патенту» Закону України «Про охорону прав на промислові зразки».

62. Права власника охоронного документа в разі виявлення порушення його прав.

63. Міжнародна система права інтелектуальної власності.

64. Міжнародна охорона промислової власності.

65. Паризька конвенція «Про охорону промислової власності».

66. Патентування винаходу в іноземних державах.

67. Патентування винаходу в іноземних державах за процедурою договору про патентну кооперацію.

68. Процедура одержання європейського патенту. Процедура ЄВРО–РСТ. Патентування винаходів за процедурою євразійської патентної конвенції.

69. Місія, завдання, керівні органи, комітети ВОІВ (Всесвітня організація інтелектуальної власності).

70. Структура Міжнародного бюро ВОІВ

Форми та методи навчання і викладання, засоби провадження освітньої діяльності навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах**: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються **такі методи навчання і викладання**:

– *методи навчання за джерелами набуття знань*: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота);

– *методи навчання за характером логіки пізнання*: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

– *методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається*: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

– *інноваційні методи навчання*: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

– *науково-дослідна робота*;

– *самостійна робота*.

Засоби провадження освітньої діяльності

Експериментальні установки та плакати навчально-наукового лабораторного комплексу кафедри прикладної механіки та технологій захисту навколишнього середовища при проведенні практичних робіт; комп'ютерний клас з доступом до мережі Інтернет і системи OpenTest2 при проведенні практичних занять та складанні тестового контролю; мультимедійний проектор і екран, ноутбук при проведенні лекційних занять.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Здобувач вищої освіти повинен на заняттях приймати активну участь в обговоренні навчальних питань, бути попередньо підготовленим за рекомендованою літературою до практичних та лабораторних занять, якісно і своєчасно виконувати всі завдання.

2. Здобувачі вищої освіти повинні сумлінно виконувати розклад занять з навчальної дисципліни. Пропуски заняття без уважної причини та запізнення на заняття недопустимі (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. Без дозволу науково-педагогічного працівника неприпустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття.

4. Здобувачі вищої освіти повинні чітко виконувати вимоги щодо термінів виконання поставлених завдань, захисту робіт, ліквідації заборгованостей. Невиконання вимог щодо термінів знижує максимальний бал (оцінку) за завдання на 30 %.

5. Здобувачі вищої освіти під час самостійного виконання завдань, а також на всіх заняттях та екзамені, повинні дотримуватися політики академічної доброчесності. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються модульні контрольні роботи, які виконані лише за власним варіантом, виданим кожному здобувачеві окремо, містять не менше 80 % оригінального тексту при перевірці на плагіат.

6. Здобувачі вищої освіти мають право дізнатися про кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни або в електронному журналі успішності відповідної групи та вести власний облік цих балів.

7. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання модульних контрольних робіт та складання диференційного заліку здобувачі вищої освіти мають дотримуватися політики гендерної рівності.

8. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання модульних контрольних робіт та складання екзамену здобувачі вищої освіти мають дотримуватися протиепідемічних заходів відповідно до чинного законодавства.

9. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання модульних контрольних робіт та складання екзамену здобувачі вищої освіти мають дотримуватися заходів безпеки воєнного стану відповідно до чинного законодавства.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Основи патентознавства: курс лекцій / Укладачі: В.Ю. Колосков, О.М. Кондратенко, С.С. Душкін, С.А. Коваленко. – Х.: НУЦЗУ, 2021. – 111 с.
2. Основи патентознавства: методичні вказівки з організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни / Укладачі: В. Ю. Колосков, О. М. Кондратенко, С. С. Душкін, С. А. Коваленко. – Х.: НУЦЗ України, 2020. – 70 с.
3. Кузнєцов Ю.М. Патентознавство та авторське право: підручник. – К.: Кондор, 2005. – 428 с.
4. ДСТУ 3575–97. Патентні дослідження. Основі положення та порядок проведення.
5. Семків В.О., Шандра Р.С. Інтелектуальна власність: підручник для студентів неюридичних факультетів. – Львів: Галицький друкар, 2015. – 280 с.
4. Кірін Р.С., Хоменко В.Л., Коросташова І.М. Інтелектуальна власність: підручник. – Д.: Національний гірничий університет, 2012. – 320 с.
5. Кірін Р.С., Хоменко В.Л., Коросташова І.М. Патентологія: монографія. – Д.: Національний гірничий університет, 2015. – 424 с.
6. Кузнєцов Ю.М. Основи патентознавства та авторського права: навч. посіб. Вид. 3–е, переробл. і доп. – К.: ТОВ «ЗМОК» – фірма «ГНО–ЗІС», 2001. – 208 с.
7. Гаєвий І.О. Патентознавство: курс лекцій для студентів всіх форм навчання. – Х.:УПА, 2011. – 70 с.

Додаткові

1. Антонов В.М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право / В.М. Антонов. – К.: КНТ, 2005. – 520 с.
2. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: підруч. / В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
3. Бондаренко, С.В. Авторське право та суміжні права / С.В. Бондаренко. – К.: Ін-ститут інтелектуальної власності і права, 2008. – 288 с.
4. Бондаренко С.В., Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності: підручник. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2008. – 416 с.
5. Бошицький, Ю.Л. Право інтелектуальної власності: навч. посібник / Ю.Л. Бошицький. – К., 2007. – 488 с.
6. Василенко В.О. Виробничий операційний менеджмент: навч. посіб. [для студ. вищ.навч.закл.] /В.О.Василенко,Т.І.Ткаченко. – К.:ПЦУЛ, 2003. – 532с.
7. Дахно І.І. Право інтелектуальної власності: навч. посібник / І.І. Дахно. – 2–ге вид., перероб. і доп. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 278 с.

8. Демченко Т.С. Охорона товарних знаків (порівняльно–правовий аналіз): монографія / Т.С. Демченко. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. – 184 с.
9. Дмитришин В.С. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні / Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2008. – 248 с
10. Добриніна Г.П. Патентна інформація та документація. Патентні дослідження: Конспект лекцій. – К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2006. – 120 с
11. Драпак Г. Основи інтелектуальної власності: навч. посібник / Г. Драпак, М. Скиба. – 2–ге вид., виправл. – К.: Кондор, 2007. – 156 с.
12. Дроб'язко, В.С. Право інтелектуальної власності: навч. посібник / В.С. Дроб'язко, Р.В. Дроб'язко. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
13. Жаров В.О. Захист права інтелектуальної власності в Україні. Навчальний посібник. – К.: Інститут інтелектуальної власності, 2006. – 88 с
14. Інтелектуальна власність [Текст]: навч. посібник / за ред. П.М. Цибульова. – К.: УкрІНТЕІ, 2006. – 276 с.
15. Інтелектуальна власність: навч. посібник: у 2 ч. / І.П. Каплун, Е.В. Коліснічен-ко, В.О. Панченко, А.А. Папченко. – Суми: Вид-во СумДУ, 2010. – 450 с.
16. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: підруч. / М.В. Вачевський, В.Г. Кремень, В.М. Мадзігон та ін. – К.: Професіонал, 2005. – 448 с.
17. Козинец В.П., Малый В.В., Межебовский И.В. Патентование: Учеб. пособие. – Д.: НМетАУ, 2000. – 253 с.
18. Коссак В.М. Право інтелектуальної власності: підруч. / В.М. Коссак, І.Є. Яку-бівський. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
19. Крайнев П.П., Работягова Л.І., Дятлик І.І. Патентування винаходів в Україні: Монографія / За ред. П.П. Крайнева. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. – 340 с.
20. Куса С.Д. Патентна документація України: Посібник. Держ. департамент інте-лект. власності., ДП «Укр. ін-т пром. власності» – 2–ге вид., допов. – К., 2007. – 176 с.
21. Мікульонок, І.О. Основи інтелектуальної власності [Текст]: навч. посібник / І.О. Мікульонок. – К.: Політехніка; Ліра-К, 2005. – 232 с
22. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні: підручник для студ. неюрид. вузів / За заг. ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – К.: Ін Юре, 2003. – 236 с.
23. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С.О. Довгий, В.О. Жаров, В.О. Зайчук та ін. – К.: Форум, 2002. – 319 с.
24. Пастухов, О.М. Авторське право в Інтернеті / О.М. Пастухов. – К.: Школа, 2004. – 144 с.

25. Патентні дослідження. Методичні рекомендації / За ред. В.Л. Петрова. – К.: Ін Юре, 1999. – 264 с.
26. Потехіна, В.О. Інтелектуальна власність: навч. посібник / В.О. Потехіна. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с.
27. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України / За ред. Ю.М. Капіци: Кол. авторів: Ю.М. Капіца, С.К. Ступак, В.П. Воробйова та ін. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – 1104 с.
28. Право інтелектуальної власності: Науково–практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М.В. Паладія, Н.М. Мироненко, В.О. Жарова. – К.: Парламентське вид–во, 2006. – 432 с
29. Сусликов Л.М., Дьордяй В.С. Патентознавство. Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 232 с
30. Тофіло А.В., Левічева О.Д. Експертиза об'єктів промислової власності. Конс-пект лекцій для студентів спеціальності «Інтелектуальна власність». – К.: Інститут інтелектуальної власності і права, 2004. – 212 с.
31. Трягнюк О.Я. Порівняльне патентне право і захист комерційної таємниці. – Х.: Міленіум, 2010. – 214 с.
32. Пастухов О.М. Авторське право в Інтернеті / О.М. Пастухов. – К.: Школа, 2004. – 144 с.
33. Патентні дослідження. Методичні рекомендації / За ред. В.Л. Петрова. – К.: Ін Юре, 1999. – 264 с.
34. Потехіна, В.О. Інтелектуальна власність: навч. посібник / В.О. Потехіна. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с.
35. Управління інтелектуальною власністю: монографія / П.М. Цибульов, В.П. Че-ботарьов, В.Г. Зінов, Ю. Суїні; за ред. П.М. Цибульова. – К.: К.І.С., 2005. – 448 с.
36. Ходаковський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко–правові аспекти: навч. посіб. / Є.І. Ходаковський, В.П.Якобчук, І.Л.Літвинчук. – К.: Центр учбової літератури: 2014. – 276 с
37. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності / Навчальний посібник. – К.: Державний інститут інтелектуальної власності, 2008. – 124 с.
38. Цибульов П.М. Управління інтелектуальною власністю. – К.: Держ. ін–т інтел. власн., 2009. – 312 с.
39. Черевко Г.В. Інтелектуальна власність: навч. посібник / Г.В. Черевко – К.: Знання, 2008. – 412 с.

Розробник:

викладач кафедри
прикладної механіки
та технологій захисту
навколишнього середовища,

19

Д.ю.н., доцент

Вадим БАБАКІН